

KOMENTARZ

USTAWA O ZAKŁADACH OPIEKI ZDROWOTNEJ

Maciej Dercz
Tomasz Rek

ABC

a Wolters Kluwer business

KOMENTARZ

USTAWA O ZAKŁADACH OPIEKI ZDROWOTNEJ

Publikacja elektroniczna dla specjalistów

- aktualizacja na CD raz w miesiącu
- stały dostęp on-line

Zawsze aktualne informacje z zakresu:

- prawa ochrony zdrowia
- prawa medycznego
- prawa sanitarnego i farmaceutycznego

Zdrowe założenia

Z myślą o praktykach potrzebujących rzetelnych, spójnych i aktualnych informacji prawnych, dla których najważniejsza jest możliwość praktycznego rozwiązywania problemów.

Serwis Prawo i Zdrowie to jedyna tego rodzaju publikacja elektroniczna na rynku.

ZAMÓW BEZPŁATNĄ prezentację na stronie:
www.prawoizdrowie.pl

- Odpowiedzi na wszystkie pytania.
- Pełna kontrola nad nowościami i zmianami.
- Błyskawiczne wyszukiwanie pojęć.
- Przejrzysta i wygodna organizacja dokumentów.

MASZ PROBLEM? ZADAJ PYTANIE - naszym Klientom odpowiadamy BEZPŁATNIE w ciągu 7 dni!

Ponad 900 aktualizowanych pytań w publikacji!

KOMENTARZ

USTAWA O ZAKŁADACH OPIEKI ZDROWOTNEJ

Stan prawny na 1 stycznia 2007 r.

Maciej Dercz
Tomasz Rek

ABC

a Wolters Kluwer business

Komentarz do poszczególnych artykułów napisali:

Maciej Dercz: art. 1–5, 8–11, 19b, 35, 35a, 35b, 35c, 35d, 36–38, 42–43, 44, 44b, 44c, 45–48a, 53–55, 60–62, 65, 66, 67

Tomasz Rek: art. 6, 7, 18a, 18b, 18c, 18d, 20–34b, 39, 40, 41, 43e, 43f, 43h–43j, 50, 56–59, 62a–62d, 65a–65b, 66a, 67a–78

Wspólnie: art. 12–18, 19, 19a, 44a

Wydawca

Justyna Kossak

Redaktor prowadzący

Katarzyna Rybczyńska

© Copyright by

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o., 2007

ISBN: 978-83-7526-077-9

Wydane przez:

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

Redakcja Wydawnictw Książkowych i Czasopism Prawniczych

01-231 Warszawa, ul. Płocka 5a

tel. (022) 535 80 00

Redakcja Książek

31-156 Kraków, ul. Zacisze 7

tel. (012) 630 46 00

e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl

księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Skład i łamanie

ZINEL s.c.

Druk i oprawa:

Drukarnia Wydawnictw Naukowych sp. z o.o., ul. Żwirki 2, 90-450 Łódź

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	7
Wprowadzenie	11
Dział I PRZEPISY WSPÓLNE	14
Rozdział 1. Przepisy ogólne	14
Rozdział 1a. Prawa pacjenta	120
Rozdział 2. Szpitale	151
Rozdział 3. Inne zakłady opieki zdrowotnej	177
Rozdział 3a. Rejestr usług medycznych	192
Rozdział 4. Czas pracy pracowników zakładu opieki zdrowotnej	194
Dział II PUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ	218
Rozdział 1. Przepisy ogólne	218
Rozdział 1a. Formy prowadzenia publicznych zakładów opieki zdrowotnej	243
Rozdział 2. Tworzenie, statut, przekształcanie i likwidacja publicznego zakładu opieki zdrowotnej oraz łączenie samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej	249
Rozdział 3. Zarządzanie publicznym zakładem opieki zdrowotnej	294
Rozdział 4. Zasady gospodarki publicznych zakładów opieki zdrowotnej	318

Rozdział 4a. Szczególne uprawnienia pracowników zatrudnionych w samodzielnym publicznym zakładzie opieki zdrowotnej.....	351
Rozdział 5. [skreślony]	356
Dział III PRZEPISY O KONTROLI ZAKŁADÓW.....	356
Dział IV ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ PODLEGAJĄCE SZCZEGÓLNEJ REGULACJI	379
Dział V TRANSPORT SANITARNY	382
Dział VI PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE	400
Literatura	405
Indeks	409

WYKAZ SKRÓTÓW

Akty prawne

- k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.)
- k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.)
- k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557 z późn. zm.)
- k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (tekst jedn. Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
- k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jedn. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)
- k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.)
- k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.)
- k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037 z późn. zm.)

- k.w. – ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 114 z późn. zm.)
- Konstytucja RP – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
- nowelizacja u.z.o.z. – ustawa z dnia 14 lipca 2006 r. o zmianie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 143, poz. 1032)
- pr. farm. – ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 533 z późn. zm.)
- u. fin. publ. – ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.)
- u. gosp. nieruch. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.)
- u. rach. – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (tekst jedn. Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.)
- u. zaw. lek. – ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 226, poz. 1943 z późn. zm.)
- u. zaw. piel. – ustawa z dnia 5 lipca 1996 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 57, poz. 602 z późn. zm.)
- u. zdr. psych. – ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)
- u.s.g. – ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)
- u.s.m.p. – ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (tekst jedn. Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317)

u.s.p. –	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.)
u.s.w. –	ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.)
u.ś.o.z. –	ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135 z późn. zm.)
u.z.o.z. –	ustawa z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408 z późn. zm.)

Czasopisma i publikatory

Biul. SN –	Biuletyn Sądu Najwyższego
Dz. U. –	Dziennik Ustaw
KPP –	Kwartalnik Prawa Prywatnego
ONSA –	Orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego
OSA –	Orzecznictwo Sądów Apelacyjnych
OSAB –	Orzecznictwo Sądów Apelacji Białostockiej
OSN –	Orzecznictwo Sądu Najwyższego
OSNAPiUS –	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNC –	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Cywilna
OSNCP –	Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izby Cywilnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
OSNP –	Orzecznictwo Sądu Najwyższego. Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych
OSP –	Orzecznictwo Sądów Polskich
OSPiKA –	Orzecznictwo Sądów Polskich i Komisji Arbitrażowych

OSS –	Orzecznictwo w Sprawach Samorządowych
OTK –	Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego
PiM –	Prawo i Medycyna
PiZS –	Praca i Zabezpieczenie Społeczne
POP –	Przegląd Orzecznictwa Podatkowego
Pr. Pracy –	Prawo Pracy
Pr. Spółek –	Prawo Spółek
PS –	Przegląd Sądowy
Sam. Teryt. –	Samorząd Terytorialny
TPP –	Transformacje Prawa Prywatnego

Inne

CMKP –	Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego
ETS –	Europejski Trybunał Sprawiedliwości
KRS –	Krajowy Rejestr Sądowy
KRUS –	Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
LEX –	System Informacji Prawnej LEX
MON –	Ministerstwo Obrony Narodowej
MZ –	Minister Zdrowia
NFZ –	Narodowy Fundusz Zdrowia
RUM –	rejestr usług medycznych
SN –	Sąd Najwyższy
SP ZOZ –	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej
ZOZ –	zakład opieki zdrowotnej
ZUS –	Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WPROWADZENIE

Zakłady opieki zdrowotnej zajmują kluczową pozycję w polskim systemie ochrony zdrowia. Od prawidłowego ich funkcjonowania zależy bezpieczeństwo zdrowotne obywateli. Konstytucyjna odpowiedzialność za zapewnienie właściwych warunków dla funkcjonowania zakładów opieki zdrowotnej spoczywa na szeroko rozumianej władzy publicznej. Z punktu widzenia dobrze rozumianego dobrobytu obywateli-pacjentów, efektywna i szeroko dostępna opieka zdrowotna jest jednym z najbardziej oczekiwanych obszarów aktywności władz publicznych. Mimo że, naszym zdaniem, dążyć należy do jak najszerszego odpublicznienia sfery wykonawczej (poprzez zwiększenie roli sektora niepublicznego w systemie ochrony zdrowia), to nadal istotna część funkcji systemu ochrony zdrowia pozostaje dobrem publicznym, za które odpowiedzialność ponosi państwo i działające w jego imieniu organy władzy publicznej. Winny one tak zorganizować proces wykonywania świadczeń zdrowotnych, aby obywatel-pacjent mógł je uzyskać na odpowiednim poziomie fachowym i we właściwym z punktu widzenia skuteczności medycznej czasie.

Z regulacji przedmiotowej ustawy wynika, że profesjonalne świadczenia zdrowotne mają być wykonywane głównie w formie zakładów opieki zdrowotnej.

Jednak aby zakłady opieki zdrowotnej mogły prawidłowo funkcjonować w systemie ochrony zdrowia, potrzebują jednoznacznych i stabilnych unormowań prawnych. Mają one precyzyjnie określić rolę, jaką w systemie spełniają zakłady opieki zdrowotnej.

W związku z brakiem jednolitego i powszechnie przyjmowanego rozumienia niektórych pojęć i terminów używanych w ustawie – wyjaśnia-

my ich znaczenie nie tylko w oparciu o kometową ustawę, ale także niejednokrotnie w szerszym kontekście. Szczegółowe omówienie niektórych zagadnień prawnych jest konieczne, ponieważ w wielu przypadkach brak jest legalnych ustawowych definicji. Nakładają się na to nieostre sformułowania i częste zmiany prawa, co w praktyce powoduje dużo problemów interpretacyjnych. Jest to efekt pewnych błędów legislacyjnych popełnionych przy okazji wdrażania reform systemu ochrony zdrowia. Związane są one z brakiem jednoznacznego i precyzyjnego ustalania zakresów odpowiedzialności i wzajemnych relacji głównych podmiotów uczestniczących w systemie ochrony zdrowia, tj. administracji rządowej, publicznego płatnika, świadczeniodawców (w tym zakładów opieki zdrowotnej), samorządów terytorialnych, a także pacjentów.

Książka stanowi pierwszy od kilkunastu lat tak obszerny komentarz dotyczący niezmiernie ważnej dla polskiego systemu ochrony zdrowia ustawy. Przedstawia aktualny stan prawny (na 1 stycznia 2007 r.), z uwzględnieniem problemów występujących w praktyce i orzecznictwie sądowym. Pokazuje zadania zakładów opieki zdrowotnej wynikające nie tylko z omawianej ustawy, ale także z niektórych innych aktów prawnych. Omawia również relacje zakładów opieki zdrowotnej z innymi uczestnikami systemu ochrony zdrowia: administracją rządową, jednostkami samorządu terytorialnego, Narodowym Funduszem Zdrowia. Szczególne miejsce poświęcamy prawom pacjenta.

Lekturę komentarza polecamy osobom zajmującym się problematyką ochrony zdrowia bezpośrednio w samych zakładach opieki zdrowotnej, jak też w samorządach terytorialnych i urzędach administracji rządowej, samorządach zawodów medycznych oraz w organizacjach pozarządowych.

Pozycja przydatna będzie również dla wykładowców i studentów w szkołach wyższych prowadzących zajęcia dydaktyczne z zakresu ochrony zdrowia.

Przygotowując niniejszą publikację staraliśmy się – poza zgromadzeniem dokumentacji normatywnej – wykorzystać różne doświadczenia, jakie każdy z autorów miał możliwość uzyskać w ramach wykonywanej praktyki prawniczej.

Ustawa

z dnia 30 sierpnia 1991 r.

o zakładach opieki zdrowotnej

(Dz. U. Nr 91, poz. 408; zm. Dz. U. z 1992 r. Nr 63, poz. 315; z 1994 r. Nr 121, poz. 591; z 1995 r. Nr 138, poz. 682, Nr 141, poz. 692; z 1996 r. Nr 24, poz. 110; z 1997 r. Nr 104, poz. 661, Nr 121, poz. 769; 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 756, Nr 162, poz. 1115; z 1999 r. Nr 28, poz. 255 i 256, Nr 84, poz. 935; z 2000 r. Nr 3, poz. 28, Nr 12, poz. 136, Nr 43, poz. 489, Nr 84, poz. 948, Nr 120, poz. 1268; z 2001 r. Nr 5, poz. 45, Nr 88, poz. 961, Nr 100, poz. 1083, Nr 111, poz. 1193, Nr 113, poz. 1207, Nr 126, poz. 1382, 1383 i 1384, Nr 128, poz. 1407; z 2002 r. Nr 113, poz. 984; z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 124, poz. 1151 i 1152, Nr 171, poz. 1663, Nr 213, poz. 2081, Nr 223, poz. 2215; z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, Nr 273, poz. 2703; z 2005 r. Nr 164, poz. 1365, Nr 169, poz. 1420, Nr 239, poz. 2020, Nr 249, poz. 2104; z 2006 r. Nr 75, poz. 518, Nr 143, poz. 1032, Nr 191, poz. 1410, Nr 220, poz. 1600)

DZIAŁ I

PRZEPISY WSPÓLNE

Rozdział 1

PRZEPISY OGÓLNE

Art. 1

1. Zakład opieki zdrowotnej jest wyodrębnionym organizacyjnie zespołem osób i środków majątkowych utworzonym i utrzymywanym w celu udzielania świadczeń zdrowotnych i promocji zdrowia.

2. Zakład opieki zdrowotnej może być również utworzony i utrzymywany w celu:

- 1) prowadzenia badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia,**
- 2) realizacji zadań dydaktycznych i badawczych w powiązaniu z udzielaniem świadczeń zdrowotnych i promocją zdrowia.**

3. Zakład opieki zdrowotnej, o którym mowa w ust. 1, może uczestniczyć, a zakłady określone w ust. 2 uczestniczą w przygotowywaniu osób do wykonywania zawodu medycznego i kształcenia osób wykonujących zawód medyczny na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

4. Zakład opieki zdrowotnej ani inne podmioty na terenie zakładu opieki zdrowotnej nie mogą prowadzić działalności uciążliwej dla pacjenta lub przebiegu leczenia albo innej działalności, która nie służy zaspokajaniu potrzeb pacjenta i realizacji jego praw, w szczególności reklamy lub akwizycji skierowanych do pacjenta oraz działalności polegającej na świadczeniu usług pogrzebowych.

5. Na terenie publicznego zakładu opieki zdrowotnej:

- 1) zakłady opieki zdrowotnej utworzone przez spółki, stowarzyszenia lub fundacje,**
- 2) lekarze lub lekarze stomatolodzy wykonujący zawód w formie indywidualnej praktyki lekarskiej, indywidualnej specjalistycznej praktyki lekarskiej lub grupowej praktyki lekarskiej,**